

Stimată Doamnă Ministră Simona Bucura Oprescu,

Ref.: Hotărâre privind stabilirea contingentului de lucrători străini nou-admiși pe piața forței de muncă în anul 2024

În România, în ultimii ani, pe fondul deficitului forței de muncă, numărul lucrătorilor migranți nou-admiși pe piața forței de muncă a crescut considerabil. Noul proiect de Hotărâre privind stabilirea contingentului de lucrători străini nou-admiși pe piața forței de muncă în anul 2024 stabilește un contingent de 140.000 de lucrători străini nou-admiși în România.ⁱ Conform dreptului internațional și al Codului Muncii, statul român are obligația de a asigura condiții de muncă sigure și sănătoase, lipsite de hărțuire, tuturor lucrătorilor și lucrătoarelor, inclusiv celor migranți/te.ⁱⁱ

Organizațiile semnatare solicită ca odată cu adoptarea Hotărârii antementionate să dispuneți și eliminarea modificărilor aduse de Guvern în 2022 la art. 17 din Ordonanța Guvernului nr. 25/2014 privind încadrarea în muncă și detașarea străinilor pe teritoriul României și pentru modificarea și completarea unor acte normative privind regimul străinilor în România,ⁱⁱⁱ prin care se împiedică dreptul lucrătorilor și lucrătoarelor migrante de a-și schimba locul de muncă în primul an de lucru în lipsa acordului scris al angajatorului, inclusiv în cazul în care se confruntă cu hărțuire la locul de muncă sau li se încalcă drepturile lor ca muncitori.^{iv}

Tot mai mulți lucrători străini din afara UE, din țări precum Bangladesh, Nepal și Pakistan - dar nu numai, ajung în România pentru un loc de muncă. Economia României are nevoie de ei, iar societatea beneficiază prin venirea lor în țară. Deși speră și au *dreptul* la medii de muncă sigure și sănătoase care să le asigure un trai decent, lucrătorii migranți sunt deseori supuși unor comportamente hărțuitoare și abuzive la locul de muncă, precum injurii, lipsa timpului de odihnă, privarea de informații despre drepturile lor ca lucrători, ore suplimentare de muncă neplătite, reținerea salariului sau a documentelor personale etc.^v

Dacă mulți lucrători români, în special femei, se confruntă cu hărțuirea la locul de muncă în propria țară,^{vi} situația lucrătorilor străini în România este și mai gravă, confruntându-se cu comportamente și atitudini discriminatorii din cauza naționalității, rasei, etniei și/sau religiei.^{vii} Anchete jurnalistice recente au scos la iveală că lucrătorii migranți sunt deseori supuși hărțuirii verbale, psihologice, economice, sexuale, dar și unor abuzuri particulare, precum privarea libertății de mișcare, prin confiscarea actelor de identitate, sau condiții de cazare precare puse la dispoziție de către angajatori.^{viii} **Aceste practici sunt asemănătoare cu cele pe care, nu demult, societatea română le condamna vehement când românii erau abuzați la muncă în străinătate, dar la care instituțiile statului închid ochii, ba chiar le tolerează prin îngrădirea libertății lucrătorilor de a-și schimba locul de muncă în primul an de lucru în România.**

În contextul în care Guvernul a adoptat recent proiectul de lege pentru ratificarea Convenției Organizației Internaționale a Muncii nr. 190 privind eliminarea violenței și hărțuirii din lumea muncii, un demers pe care îl salutăm și susținem, este cu atât mai important ca Ministerul Muncii să asigure faptul că *toți* lucrătorii, inclusiv cei străini, își pot exercita dreptul de a lucra în medii sigure, sănătoase și lipsite de hărțuire. Acest lucru necesită rectificarea art. 17 din Ordonanța Guvernului nr. 25/2014 privind încadrarea

în muncă și detașarea străinilor pe teritoriul României, astfel încât lucrătorii străini să își poată schimba locul de muncă în cazul hărțuirii, violenței, abuzurilor sau încălcării oricăror drepturi în lumea muncii, fără a fi dependenți de acordul angajatorului și fără a-și pierde permisul de muncă sau de ședere.

Această măsură, care poate fi rapid implementată, trebuie urmată și de alți pași care să abordeze vulnerabilitățile lucrătorilor migranți care vin în România. În acest sens, solicităm Guvernului, prin ministerele responsabile, să facă demersuri pentru a îmbunătăți reprezentarea României și cadrul de recrutare în țările sursă (în principal Nepal, Bangladesh, India, Sri Lanka, Pakistan), inclusiv prin:

- creșterea numerică a personalului Ministerului Afacerilor Externe și deschiderea de noi reprezentanțe în țările respective;
- reglementarea unui mecanism de recrutare supervizat de Ministerul Muncii și instituțiile din subordine, la fața locului;
- încheierea de acorduri bilaterale cu țările sursă, în vederea protejării drepturilor lucrătorilor și evitării situațiilor de exploatare și hărțuire;
- întărirea cooperării judiciare pentru a preveni abuzurile la momentul recrutării și a elimina rețelele de trafic de persoane.

Facem aceste recomandări în condițiile în care autoritățile române nu au nicio implicare efectivă în recrutare. Acest lucru crește costurile de angajare pentru companiile românești, motiv care a dus și la interdicția lucrătorilor de a schimba angajatorul în primul an, și expune lucrătorii la abuzurile exercitate de rețele răuvoitoare de intermediari.

Semnatori:

A.L.E.G. - Asociația pentru Libertate și Egalitate de Gen
Ambasada Sustenabilității în România

Asociația ANAIS

Asociația Iele-Sânziene

Asociația A.R.T. Fusion

Asociația Bud's Flowers

Asociația Front/Feminism Romania

Asociația Haine Curate

Asociația Her Time Ro

Asociația SEXUL vs BARZA

C.A.R.E. - Asociația Cetățeni Activi pentru Relații Etice

Centrul FILIA

Centrul de Integrare pentru Imigranți Brașov (ARPCPS)

Centrul pentru Inovare Publică

Centrul pentru Studiul Comparat al Migrației - CSCM

CPE - Fundația Centrul Parteneriat pentru Egalitate

Comunitatea Declic

Confederația Națională Sindicală Cartel ALFA

Consiliul Național Român pentru Refugiați

ERomnja

ⁱ Ministerul Muncii și Solidarității Sociale, Hotărâre privind stabilirea contingentului de lucrători străini nou-admiși pe piața forței de muncă în anul 2024 (proiect), <https://mmuncii.ro/j33/index.php/ro/transparenta/proiecte-in-dezbatere/7100-hg-stabilire-contingent-lucratori-straini-2024-16112023>.

ⁱⁱ Art. 7(b) din Pactul Internațional cu privire la Drepturile Economice, Sociale și Culturale, ratificat de România în 1974. A se vedea para. 5 din Comentariul General nr. 23 (2016) privind dreptul la un tratament echitabil și condiții de muncă echitabile și satisfăcătoare (articolul 7 din Pactul internațional privind drepturile economice, sociale și culturale), <https://www.refworld.org/docid/5550a0b14.html>:

„Dreptul la condiții de muncă echitabile și favorabile este un drept al oricărei persoane, fără distincție de niciun fel. Referirea la „toată lumea” evidențiază faptul că dreptul se aplică tuturor lucrătorilor din toate mediile, indiferent de gen, precum și lucrătorilor tineri și mai în vârstă, lucrătorii cu dizabilități, lucrătorii din sectorul informal, **lucrătorii migranți**, lucrătorii din minorități etnice și alte minorități, lucrătorii casnici, lucrătorii independenți, lucrătorii agricoli, lucrătorii refugiați și lucrătorii neremunerați. Referirea la „toată lumea” consolidează ideea generală de interzicere a discriminării de la articolul 2 alin.(2) și dispoziția privind egalitatea de la articolul 3 al Pactului, și este completată de diferitele referiri la egalitate și la libertatea față de distincții de orice fel din art. 7(a) punctul (i) și art. 7(c).”

De asemenea, prevederile Codului Muncii, precum interzicerea discriminării și hărțuirii (art.5(2)), se aplică inclusiv cetățenilor străini sau apatrizi încadrați cu contract individual de muncă, care prestează muncă pentru un angajator român pe teritoriul României, și persoanelor care au dobândit statutul de refugiat și se încadrează cu contract individual de muncă pe teritoriul României, în condițiile legii; Codul Muncii, art. 2(c) și (d): <https://legislatie.just.ro/Public/DetaliiDocument/128647>.

ⁱⁱⁱ Ordonanța Guvernului nr. 25/2014 privind încadrarea în muncă și detașarea străinilor pe teritoriul României și pentru modificarea și completarea unor acte normative privind regimul străinilor în România, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 640 din 30 august 2014, aprobată prin Legea nr. 14/2016, <https://legislatie.just.ro/Public/DetaliiDocumentAfis/257236>.

^{iv} Ordonanța de Urgență nr. 143 din 28 octombrie 2022 pentru modificarea art. 17 din Ordonanța Guvernului nr. 25/2014 privind încadrarea în muncă și detașarea străinilor pe teritoriul României și pentru modificarea și completarea unor acte normative privind regimul străinilor în România: <https://legislatie.just.ro/Public/DetaliiDocumentAfis/260845>

^v A.L.E.G., 2023, „**Ce ție nu îți place, altuia nu îi face**’. Hărțuirea lucrătorilor migranți și refugiați în România Studiu și recomandări pentru politici publice 2023”.

^{vi} A se vedea studiul A.L.E.G, 2021, „Angajatori pentru respect, Fără violență și hărțuire în lumea muncii, Recomandări pentru politici publice 2021”, <https://tinyurl.com/yc6s55s5>.

^{vii} 43,8% din imigranți consideră că discriminarea are loc din cauza diferențelor etnice, urmate de cele rasiale (32,6%), lingvistice (28,1%) și religioase (26,1%), conform studiului realizat de Coșciug, A. et al., 2019, „Indexul integrării imigranților în România, Centrul Român de Cercetare a Migrației”, pag. 28, http://migrationcenter.ro/wp/wp-content/uploads/2020/01/IIIR2019.pdf?fbclid=IwAR09WNimqTxHGYesiBc0oGNqjCIBEa_5tZgUehMN_e0HHu4LfGf-lwovhg.

^{viii} A se vedea https://aleg-romania.eu/wp-content/uploads/2023/09/Designed_Policy-brief-migranti-2023_FINAL.pdf, p. 25.